

زلزله بوئین‌زهرا (شهریور ۱۳۴۱) از منظر اسناد

امیررضا اصنافی، استادیار گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شهید بهشتی، تهران
مریم پاکدامن نائینی، کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی کتابخانه پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی

چکیده

آن، به توصیف و تحلیل شیوه اطلاع‌رسانی، امداد و مدیریت بحران و کمک‌های داخلی و خارجی پردازد. شهرستان بوئین‌زهرا در فاصله ۶۰ کیلومتری جنوب شهر قزوین و در پهنه جنوبی دشت قزوین واقع است. با توجه به تقسیمات زمین‌شناسی ایران منطقه بوئین‌زهرا در حواشی بخش شمالی از منطقه ایران مرکزی قرار گرفته است. این منطقه که از جمله مناطق لرزه‌خیز فلات ایران به شمار می‌رود دقیقاً بر روی گسل قرار دارد و تاکنون زمین‌لرزه‌های شدیدی را به خود دیده است که تلفات بسیاری را بر جای گذاشته است. در این بین شایان ذکر است طی بررسی‌های قبلی [۱] تنها در بازه زمانی ۱۱۵۲ سال (۱۹۹۸-۸۶۴) بیش از ۲۸ زلزله با بزرگای بیش از ۴ ریشتر در این منطقه رخداده است. از این رو ناحیه دشت قزوین در بسیاری تحقیقات دانشگاهی از ابعاد مختلف مورد مطالعه قرار گرفته است.

زمین‌لرزه در پهنه وسیعی از جنوب استان قزوین (به فاصله ۱۱۵ کیلومتری قزوین و ۲۲۵ کیلومتری تهران) در روستاهای واقع در دره‌ای با امتداد تقریباً شرقی-غربی در بخش آوج از شهرستان بوئین‌زهرا، به‌موقع پیوست. روستاهای آبدره و چنگوره که شدیدترین آسیب‌های زمین‌لرزه به آنها وارد شد از آن میان بودند. در اثر این زمین‌لرزه این دو روستا به کلی ویران گردیده و حدود ۵۰ روستای دیگر نیز دچار خسارت شدند. بیشترین شدت لرزه‌ها (MMV) در مقیاس اصلاح شده مرکالی در گستره‌ی حدود ۲۰ کیلومتر از رو مرکز زمین‌لرزه (آبدره و چنگوره) بود. در شهر آوج میزان این شدت ۵ MM بوده است.

در شامگاه شنبه ۱۰ شهریور سال ۱۳۴۱ خورشیدی زلزله‌ای با بزرگای ۷/۲ در مقیاس ریشتر در پهنه باختری تهران و جنوب قزوین، موجب تلفات بسیاری با برآورد (رسمی ۱۲۲۲۵ نفر کشته) شد. منطقه مورد نظر، در گذر تاریخ بارها زلزله‌های شدیدی را تجربه کرده و تلفات بسیاری به جای گذاشته است. در این بین زلزله سال ۱۳۴۱ به جهت بزرگای آن و وجود زیرساخت‌های دولتی و اداری در کشور، ردپای اسنادی شایان ذکری در تاریخ ایران به جای گذاشته است. پژوهش حاضر، از نوع کتابخانه‌ای و توصیفی است و بر اساس بررسی متون و اسناد صورت گرفته است. در این راستا، با مطالعه اسناد اداری مربوط به سال ۱۳۴۱ مستخرج از دو مرکز اسناد (آرشیو ملی ایران و مرکز اسناد تاریخ دیپلماسی وزارت امور خارجه) در برهمه زمانی زلزله بوئین‌زهرا، وجود مختلف وقوع این حادثه مشخص شد. از این رو با نگاهی بر اسناد و مدارک موجود از ۵۰ سال گذشته ابعاد اطلاع‌رسانی، مدیریت بحران، کمک‌های داخلی و خارجی این زلزله که از جمله زلزله‌های بزرگ تاریخ ایران به شمار می‌رود، تشریح شده است.

کلیدواژه‌ها: زلزله بوئین‌زهرا، قزوین، اسناد تاریخی، بزرگا.

۱- مقدمه

بررسی‌ها و مطالعات اسنادی و تاریخی، به‌منظور تحلیل رویدادها و استخراج تجربیات برای انجام فعالیت‌های آتی، می‌تواند برای مدیریت بهینه رویدادهای غیرمتربقه، نظیر زلزله، راهگشای پژوهشگران، حرفه‌مندان و مدیران باشد. هدف مقاله حاضر آن است که با بررسی اسناد مرتبط با زلزله بوئین‌زهرا، و به دلیل گذشت ۵۰ سال از تاریخ وقوع

نجمن شهر قزوین به فرمانداری‌ها و بخشداری‌ها ارسال می‌شد. طی اسناد بازبینی شده متأسفانه اولین اطلاعیه این نجمن یافت نشد و اطلاعیه دوم انجمن شهر قزوین به امضا ریاست وقت این انجمن (داود و کیل گیلانی) یافت شد که دقیقاً ۱۷ روز پس از رخداد زلزله صادر شده است تصویر (۱). طی این اطلاعیه انجمن شهر قزوین از حسن‌نوعدوستی آحاد جامعه، مراجع تقلید، منسب‌های دولتی و نهادهای امداد رسان تقدیر می‌نماید.

نصویر (۱): اطلاعیه دوم انجمن شهر قزوین - مورخ ۲۷/۶/۱۳۴۱.

پس از اطلاع‌رسانی از طریق رسانه‌های محدود در آن زمان و مکاتبات رسمی بین بخشداری‌ها و فرمانداری‌های شهرهای هم‌جوار بوئین‌زهرا، کمک‌های دولتی و مردمی به آسیب‌دیدگان زلزله آغاز می‌شود. افراد به صورت داوطلبانه، به صورت حقیقی و سازمان‌ها به صورت حقوقی کمک‌های خود را برای آسیب‌دیدگان ارسال نمودند.

این زلزله در ساعت ۱۰:۵۰ دقیقه به وقت محلی (۱۹ دسمبر ۱۹۶۲) و ۳۸/۷ ثانیه به وقت گرینویچ) برابر با اول ۴۹° شرقی با عمق ۳۵° شمالی و ۹° سیزده دقیقه اتفاق افتاد. کانون زلزله با موقعیت جغرافیایی '۶ و ۳۵° شرقی با عمق ۲۰ کیلومتر منطبق بوده است. میانگین اندازه‌گیری‌های کانونی ۷/۲۵ در عمل آمده توسط مراجع مختلف بزرگی آنرا حدود ۲۰ درجه در مقیاس ریشتر نشان داده است [۲]. از سوی دیگر، به عقیده برخی محققان زمین‌لرزه غافلگیر کننده‌ای چون زمین‌لرزه ۱۹۶۲ میلادی بوئین‌زهرا نشان می‌دهد که دانش ما درباره خطر زمین‌لرزه در مناطقی که در حال حاضر از نظر لرزه‌ای آرام هستند تا چه اندازه کم است [۳].

۲- روشن تحقیق

پژوهش حاضر که از نوع کتابخانه‌ای و توصیفی است با بررسی متون و اسناد صورت گرفته نشان می‌دهد که طی ماده‌های اسفند ۱۳۹۰ و فروردین ۱۳۹۱ با مراجعه به مراکز آرشیوی نظیر: آرشیو ملی جمهوری اسلامی ایران و مرکز اسناد تاریخ و دیپلماسی وزارت امور خارجه، و جستجوی در پایگاه‌های اطلاعاتی این مراکز، حدود ۱۰۰۰ برگه سند، مربوط به زلزله بوئنین زهرا در شهریور ۱۳۴۱ به دست آمد. با بررسی اسناد شهریور ماه ۱۳۴۱، مدارکی درخصوص نحوه اطلاع‌رسانی زلزله، کمک‌های سازمان‌های دولتی و غیردولتی و کمک‌های مردمی داخل و خارج از کشور، استخراج و پس از بررسی و مطالعه، برخی از آنها به صورت منتخب، مورد تحلیل و توصیف قرار گرفتند.

۳- اطلاع رسانی و مدیریت بحران: انجمن شهر فزوین

پس از وقوع یک رویداد غیرمتربقه مهیب، نظیر زمین لرزه بوئین زهرا، نخستین عامل در جهت یاری رسانی به آسیب دیدگان، اطلاع رسانی همه جانبی و همگانی، و مدیریت بهینه بحران است. بررسی اسناد نشان می‌دهد که علیرغم عدم گسترش وسائل ارتباط جمیعی در اوائل دهه ۱۳۴۰، مکاتبات گستردگای جهت دریافت کمک‌های مردمی از داخل و خارج کشود، انجام شده است. این مکاتبات از طریق انجمانی، یا نام

ارسال کمک‌های نقدي خود به این شماره حساب، کمک‌های غیرنقدي خود نظير خوراک و پوشак، را برای آسيب‌دیدگان ارسال دارند. سند اطلاع‌عليه فوق در تصویر (۳) ارائه شده است.

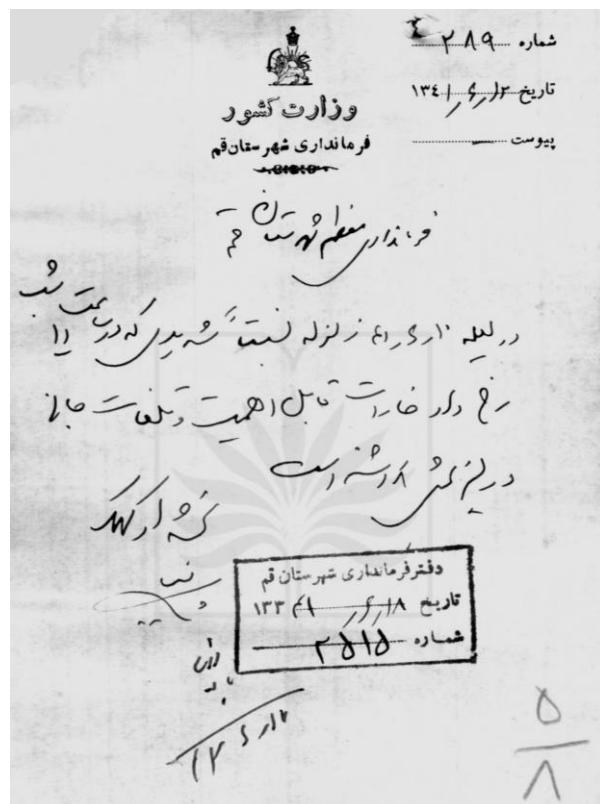
تصویر (۳): آگهی فرمانداری قم به اهالی شهرستان جهت جمع‌آوری کمک‌های نقدي و غیرنقدي - مورخ ۱۳۴۱/۶/۱۳.

از آن پس سازمان‌ها و ارگان‌های مختلف شهرستان قم همراه با سایر ساکنان این شهرستان به جمع‌آوری اعانه‌ها و کمک‌های نقدي و غیرنقدي می‌پردازند. در اين بين اسنادي از اختصاص يك روز حقوق کارکنان دادگستری، شرکت قند و شکر، بانک صادرات و معادن، بانک رهنی، شرکت نفت، بانک ملي، بیمارستان نکویي، اداره پست و تلگراف، اداره اوقات و مهمانسراها جهت امدادرسانی به آسيب‌دیدگان زلزله بوئین‌زهرا، يافت شد که برخی از اين اسناد در تصاویر پ-۱ الی پ-۵ قابل رويت است.

تصویر ۴ سندی است که رئيس اداره فرهنگ بخش اشتهرارد به رياست اداره فرهنگ کرج نگاشته است. وي طی اين نامه اعلام داشته است که در هنگام وقوع حادثه در محل نبوده و به محض شنیدن خبر زلزله به اشتهرارد بازگشته است. در اين سند وي خلاصه مشاهدات خود را از اوضاع مراکز آموزشي و مدارس اين بخش ارائه مي‌دارد.

قهermanan کشتی و بى‌بديل ايران در زمينه جمع‌آوري کمک‌های مردمی نقش بسزايد داشته است به طوری که به نقل از كتاب زندگی و مرگ تختي در آينه اسناد، وي در تاريخ ۴۱/۶/۱۴ در نامه‌اي به روزنامه کيهان، آمادگي خود را جهت جمع‌آوري اعانه برای زلزله‌زدگان اعلام کرد.

در بين اسناد بررسی شده سندی مبني بر اطلاع‌رساني خبر زلزله توسط بخشدار كهک يافت شد که به استانداری‌ها و فرمانداری‌های اطراف قزوين ارسال داشته‌اند و دقیقاً ۲ روز پس از وقوع زلزله خبر اين رخداد را به فرمانداری شهرستان قم مخابره کرده‌اند. اين سند در تصویر (۲) قابل رويت است.

تصویر (۲): اطلاع‌رساني خبر زلزله توسط بخشدار كهک به فرمانداری شهرستان قم - مورخ ۱۳۴۱/۶/۱۲.

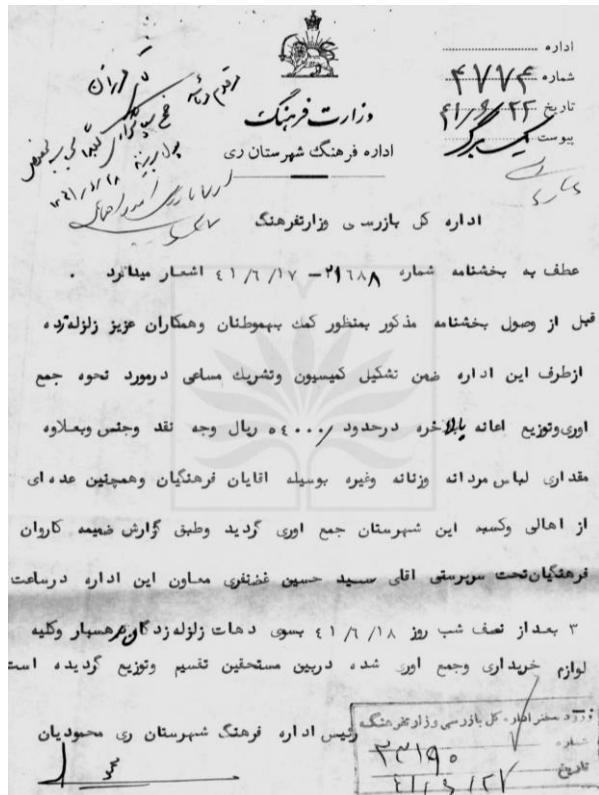
۴- مدیریت بحران و کمک‌های داخلی

در تاريخ ۱۳۴۱/۶/۱۳ فرمانداری شهر قم طی نامه‌اي به شماره ۲۴۴۸ از بانک ملي ايران درخواست مي‌دارد شماره حسابي را برای کمک‌های مردمی اعلام مي‌نماید که شماره حساب ۲۹۵۷ به اين منظور، اختصاص داده مي‌شود. فرماندار قم، از مردم نيز درخواست مي‌کند افزون بر

کل کشور در تاریخ ۱۳۴۱/۱۰/۱۳ به مناطق زلزله‌زده
اعلام شده‌اند.

تصویر (۵): نامه سازمان اردوهای کار به مرکز خراسان جهت جمع-
آوری اعانه- مورخ ۱۳۴۱/۶/۲۱.

تصویر (۶): اطلاع وزارت فرهنگ شهر ری به بازرسی وزارت فرهنگ در
خصوص نحوه ارسال کمک‌های نقدي و غيرنقدي به
زلزله‌زدگان- مورخ ۱۳۴۱/۶/۲۲.

تصویر (۶): گزارش رئیس اداره فرهنگ اشتهراد از وضعیت مدارس
آسیب‌دیده این شهرستان در اثر زلزله- مورخ ۱۳۴۱/۶/۲۲.

تصویر (۵) سندي درخصوص مديريت بحران زلله در
منطقه بوئين‌زهرا را نشان مي‌دهد كه در تاريخ
۱۳۴۱/۶/۲۱ سازمان اردوهای کار، نامه‌ای را به شعبه
خراسان خود ارسال می‌دارد و طی اين نامه اعلام مي‌دارد
اين سازمان چندين گروه كارگر با تجهيزات لازم را از
طريق كارگاه كرج به مناطق زلزله‌زده جهت امدادرسانی و
اسکان، مأمور داشته است و از شعبه خراسان (اختصاصاً
مشهد) اين سازمان درخواست دارد کمک‌های نقدي و
غیرنقدي را جمع آوری و ارسال نماید.

بر اساس بخشتماهه وزارت فرهنگ به اداره فرهنگ كليه
شهرستانها، اداره فرهنگ شهرستان رى طی نامه‌ای به
شماره ۴۷۷۴ مورخ ۱۳۴۱/۶/۲۲ (تصویر ۶) به اداره كل
بازرسي وزارت فرهنگ اطلاع مي‌دهد، مبلغ ۵۴۰۰ تoman به
همراه کمک‌های غيرنقدي توسيط كارکنان اداره فرهنگ شهر
ري جمع آوری شده است كه در تاريخ ۱۳۴۱/۶/۱۸ اين
كمک‌ها بين زلزله‌زدگان تقسيم شده است.

سندي كه در تصویر (۷) قابل مشاهده است مربوط به
گزارش فعالیت‌های گروه‌های پزشك و امدادرسان، مامور
شهده از طرف بهداری آموزشگاه‌های كل کشور به
مناطق زلزله‌زده است. همان‌طور كه در اين سندي مشهود
است، اولين گروه پزشكی از طرف بهداری آموزشگاه‌های

همان طور که در تصویر (۸) مشهود است، ۳۲ نفر از دانشجویان ایرانی برای کمک داوطلبانه به زلزله زدگان با هواپیمای ارتش امریکا عازم ایران شدند که در این تصویر نام ۱۶ نفر از این افراد قابل مشاهده است.

تصویر (۸): لیست دانشجویان ایرانی اعزام شده توسط هواپیماهای ارتش امریکا جهت کمک به زلزله زدگان - مورخ ۱۳۴۱/۶/۱۵.

آنچه تصویر (۹) نشان می‌دهد، اعلام آمادگی دانش‌آموختگان ایرانی رشته پزشکی در آلمان جهت کمک به زلزله زدگان است که در تاریخ ۴۱/۶/۱۶ جهت اعزام به بوئین زهراء اقدام نمودند.

تصویر (۹): اعلام آمادگی دانش‌آموختگان ایرانی رشته پزشکی در آلمان جهت کمک به زلزله زدگان - مورخ ۱۳۴۱/۶/۱۶.

تصویر (۱۰): گزارش گروه‌های پزشکی اعزام شده به مناطق زلزله‌زده - مورخ ۱۳۴۱/۶/۲۵.

برخی از سایر موارد کمک‌های داخلی از جمله کمک‌های کارکنان دادگستری، بانک ملی، بانک صادرات و... طی پیوست ذیل تصاویر پ-۱ الی پ-۵ جهت مطالعه بیشتر ارائه گردیده است. مطمئناً علاوه بر کمک‌های ارسال شده که طی اسناد فوق مشهود است، بسیاری سازمان‌ها، ادارات و اشخاص حقیقی از مناطق مختلف ایران بنا بر حس انسان دوستانه خود، با کمک‌های نقدی و غیرنقدی هموطنان زلزله‌زده خود را همیاری نموده‌اند که متأسفانه به دلیل ثبت نشدن نامه‌های اداری در آرشیو ملی ایران و مرکز اسناد تاریخ دیپلماسی وزارت امور خارجه، قابل روئیت برای محققان این پژوهش نبود.

۵- کمک‌های ارسالی خارج از کشور

افزون بر کمک‌های سازمان‌های دولتی و مردمی در داخل کشور و همانگی آنها با جمعیت شیروخورشید سرخ سابق (هلال احمر)، از خارج کشور، کمک‌های نقدی و غیرنقدی به آسیب‌دیدگان زلزله بوئین زهراء اهدا شد. از آنجا که روال اداری امکان ارسال کمک‌های نقدی و غیرنقدی تنها از طریق وزارت امور خارجه ممکن بوده است، اسناد این بخش از مرکز اسناد تاریخ دیپلماسی وزارت امور خارجه استخراج شد. برخی از این کمک‌ها به روایت اسناد به شرح زیر هستند:

سفارت ایران در دانمارک اعلام نمود کارخانه رویال سیستم در دانمارک، خانه‌های نسوز، ارزان و سبک به شکل گنبد، تولید کرده است که در مدت زمان ۱۰۰ الی ۳۰ ساعت می‌توان نسبت به ساخت آنها برای زلزله‌زدگان اقدام کرد. این کارخانه آمادگی خود را طی تصاویر اسناد شماره ۱۲ و ۱۳ جهت ارسال این نوع اسکان اضطراری با همکاری صلیب‌سرخ دانمارک، اعلام نموده است.

نیابت‌نمای شورشی‌شید ایران

د راترنشتا راخنرا اگر رمی‌نویط به بروز زلزله شدید خانمان سوزد ریمان و احتجاجات فوری به تایین مکن با راند گان ستدیده کارخانه رویال سیستم (system abstracta) که جدید کارخانه های ارزان و سبله با طبقه نهفی شکل گردید (سوز) چهارمین مشارک تمام گزته آمادگی خود را برای ارسال چهارمین خانه اینی که آنها را این تن داده است. ۳۰ ساعت پردازند. در آنها چندین صندوق را جاده اطلاع داده است. ۳۰ ساعت پردازند. در آنها چندین صندوق را جاده اطلاع داده است. ابتدا سعی شد که شاید که این منجور را با پاپاکل مطلب بخود داشت اما در این کارخانه دانمارک چندین عدد از این خانه ای چادری ارزان برای ارسال داده که خانمان هیزوتفیون حاصل نشد این از این سه تا می‌باشد. خواسته شد برخرا جال کیفیت نهفی و مشخصات خانه های گندی را پاسخ‌آور ارسال و اینکه به پوست رویش و پشم آن که مساوی مشخصات خانه های چادری است جهت استفاده از یادهای این مدرسه روزگاری مور احتیاج باشد اثبات فرماید. تا این لغایت صورت گرفت.

سفرکبر - مشق کاظمی

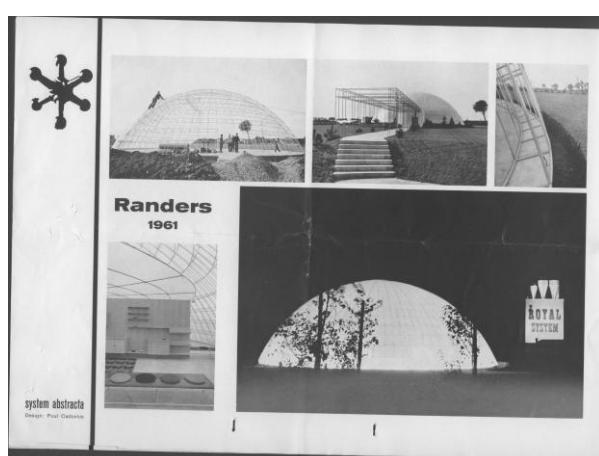
رویش پرونده شماره ۳۸۰ موح ۱۷ اردی ۱۴ جهت استخراج از امور خارجه ارسال می‌گردد.

سفرکبر - مشق کاظمی

لندسمیر

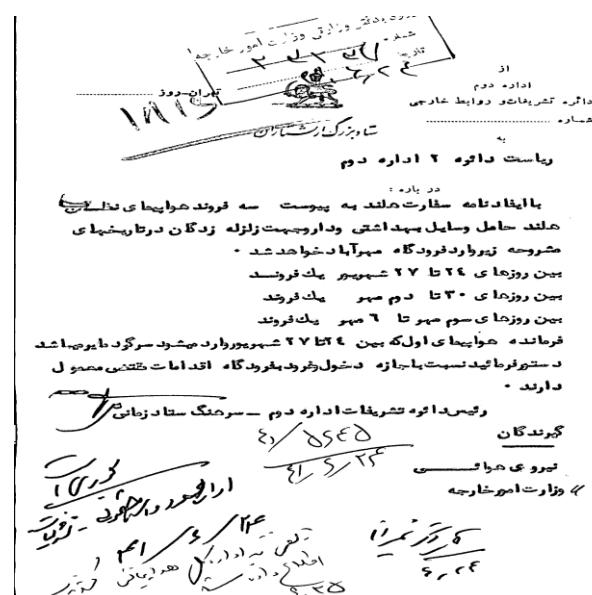

تصویر (۱۲): اعلام آمادگی شرکت دانمارکی جهت ساخت اسکان اضطراری برای زلزله‌زدگان - مورخ ۱۳۴۱/۶/۱۷.

تصویر (۱۳): بروشور تصاویر ارسالی از اسکان‌های اضطراری پیشنهادی سفارت دانمارک.

همان‌طور که در تصویر (۱۰) مشهود است، سفارت هلند، سه فرونده هوایی نظمامی، حامل کمک‌های دارویی و بهداشتی به فرودگاه مهر آباد تهران اعزام نمود.

تصویر (۱۰): اعزام سه فرونده هوایی نظمامی از سفارت هلند به ایران. جهت کمک به زلزله‌زدگان - مورخ ۱۳۴۱/۶/۲۴.

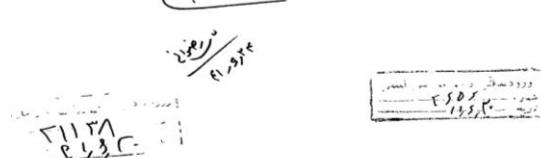
سازمان بین‌المللی یونسکو، آمادگی خود را جهت ارسال وسائل تعلیم و تربیت و لوازم مدرسہ برای زلزله‌زدگان اعلام کرد (تصویر (۱۱)).

وزارت امور خارجه - اداره سازمانهای بین‌المللی

طبق میانه مطبوعات که از طرف سرویس جراید سازمان ملل منتشر گردیده است آنای مدیر کل یونسکو تلکاری بجانب آنای وزیر فرهنگ معاشره نموده و آمادگی یونسکو را برای تکمیل برخیزه زدگان ایران اعلام داشته است. مدیر کل یونسکو همچنین اطلاع داده است که برپیش‌فیت نمایندگی یونسکو در تهران مستقر داده است با مقامات ایرانی در برایه کنک یونسکو پیشنهاد نموده است یونسکو وسائل پلی‌گریکه آنای اطلاع داشت پیشنهاد نموده است یونسکو وسائل تعلیم و تربیت و لوازم مدرسہ برای مردم مناطق ویران شده تهیه نماید و رسانی خواهد شد. پیشنهاد مدیر کل سازمان ملل متعدد در برایه کنک برخیزه زدگان اعلام داشته است که از کمیسیونهای علی یونسکو خواهد دعوایت با برایان کنک نماید. صنان از کمیسیونهای اعانت یونسکو برای قرستان، کلک از نقاط مختلف دنیا با استفاده خواهد شد. یک نسخه از میانه مطبوعات منتشر شده جهت اطلاع به پوست سازمانهای می‌شود.

لر سفرکبر و تعبیه دادم

تصویر (۱۱): اعلام آمادگی سازمان بین‌المللی یونسکو جهت ارسال وسائل آموزشی به مدارس زلزله‌زده - مورخ ۱۳۴۱/۶/۱۶.

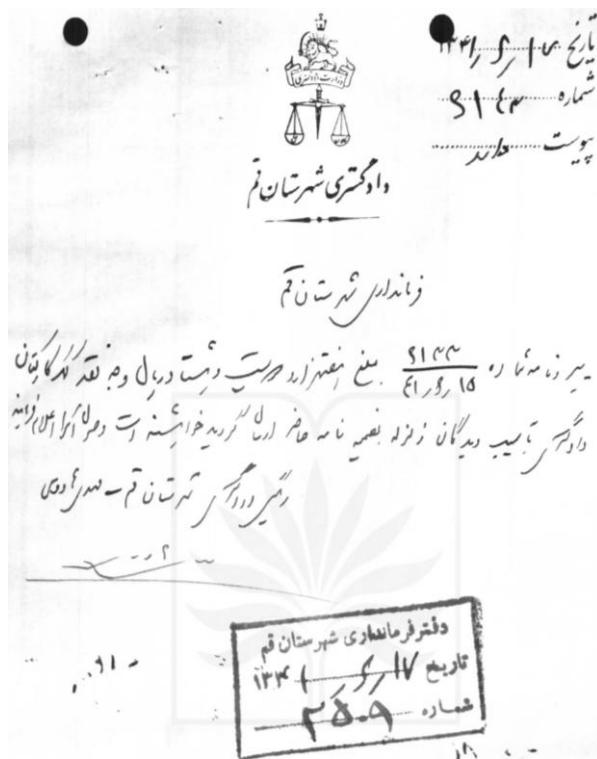
۷- سپاسگزاری

نگارندگان بر خود لازم می‌دانند از نظرات، ایده‌ها و پیشنهادهای جناب آفای دکتر زارع که در راه تدوین این مقاله بسیار راهگشا بود، سپاسگزاری نمایند.

۸- مراجع

۱. زارع، م. (۱۳۸۱). بررسی نویزه‌نی‌ساختی پهنه روم‌کزی مه لرزه‌ای زمین‌لرزه دهم شهریور ۱۳۴۱ بوئین‌زهرا در ناحیه دشت قزوین و باختر تهران، پژوهشنامه زلزله شناسی و مهندسی زلزله، ۳۲-۱۸.
۲. گتمیری، ب. (۱۳۷۳). اثر مشخصات آبرویت در نحوه انتشار امواج و پهنه‌بندی مقدماتی بزرگ‌نمایی شهرهای گلبافت، طبس، فردوس و بوئین‌زهرا، تهران، مرکز مطالعات مقابله با سوانح طبیعی.
۳. بلورچی، م. (۱۳۷۶). پارینه لرزه‌شناسی گسله جنوب اشتهراد (سیستم گسلی ایپک، مسبب زمین‌لرزه بوئین‌زهرا)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال.

پیوست: برخی اسناد کمک‌های داخلی و خارجی

تصویر (پ-۱): کمک کارکنان دادگستری قم به زلزله‌زدگان - مورخ ۱۳۴۱/۰۸/۱۷

دولت سوئد، پیشنهاد احداث منازل مسکونی، درمانگاه، گرمابه عمومی و دبستان را برای زلزله‌زدگان اعلام نمود. علاوه بر کشورهای فوق، کشورهای بسیاری جهت کمک به زلزله‌زدگان بوئین‌زهرا اقدام نمودند که اسناد برخی از این کشورها در پیوست تصاویر پ-۱۱ قابل مشاهده است.

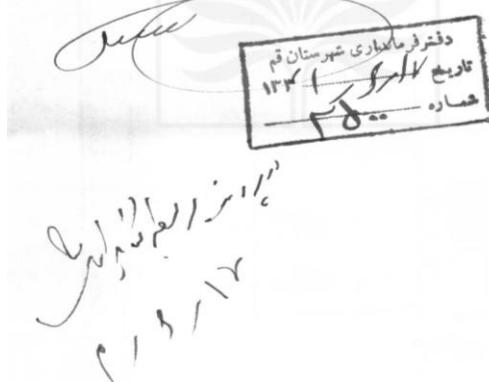
۹- پیشنهاد و نتیجه‌گیری

گذشته، چراغ راه آینده است و از تجربیات باید به درستی پند گرفت. بررسی اسناد تاریخی مربوط به زمین‌لرزه بوئین‌زهرا در سال ۱۳۴۱، چند مسأله را نمایان می‌سازد. اولین نکته اینکه، هنگام وقوع رخدادهای غیرمتوجه، همه انسان‌ها به یاری هم می‌شتابند. مطالعه اسناد نشان داد که افراد حقیقی و حقوقی در داخل و خارج از کشور، به صورت داوطلبانه و از روی حس نوع دوستی خود، به یاری آسیب‌دیدگان ناشی از زلزله شتافت‌هایند که چنین امری در اکثر نقاط دنیا نیز به وقوع می‌پیوندد. این یاری‌رسانی‌ها مرزهای جغرافیایی را به رسمیت نمی‌شناسد. لذا به نظر می‌رسد، مدیریتی منسجم بر کمک‌ها و درخواست‌های ارسالی بسیار کارساز خواهد بود. مساله دیگری که حائز اهمیت است، اطلاع‌رسانی سریع و مدیریت بهینه بحران است. در هنگام زلزله‌ای با این بزرگ‌گا، اخبار و اطلاعات باید به صورت موثق، روزآمد و صحیح مخابره و مبادله شود تا امکان یاری-رسانی صحیح به آسیب‌دیدگان در سریعترین زمان ممکن روی دهد. از این رو است که در منابع علمی مدیریت بحران را هنری می‌دانند که با تقسیم وظایف، به بهترین نحو ممکن بتوان، وضعیت بحرانی را تحت کنترل در آورد.

هر چند پژوهش حاضر نشان داد که اندک زمانی پس از وقوع زمین‌لرزه شدید در بوئین‌زهرا، کمک‌های دولتی و غیردولتی، سازمانی و مردمی از داخل و خارج از کشور به سوی بوئین‌زهرا سرازیر شد، ولیکن باید در نظر گرفت که این اتفاق، نیم قرن پیش به وقوع پیوسته است و قدر مسلم، امکاناتی که در حال حاضر برای پیشگیری یا مدیریت بحران، اطلاع‌رسانی، یاری رساندن به آسیب‌دیدگان، درخواست کمک از سازمان‌های داخلی و خارجی و ... بسیار روزآمدتر از گذشته است. لذا به نظر می‌رسد باید از تمامی توان و تکنولوژی‌های روز جهت سرعت بخشید به موارد فوق استفاده کرد تا در آینده نیز آیندگان ما با مطالعه اسناد این زمان به مدیریت بهینه بحران پیشینیان خود افتخار نمایند.

اداره دارایی شهرستان قم
طی روز ~~۱۵~~^{۱۴} خواهد شد است دستور فرمایید مبلغ ۶۰۰ ریال پایت حقوق و
مزایای یک روز کارکنان این اداره از لیست شهریور ماه ۴۱ کسر به فرماداری
شهرستان قم جهت کمک آسیب دیدگان زلزله اخیر ارسال نمایند =
رئیس اداره کارخانه اجتماعی قم وساوه - معینیان ۱۱۳
رونوشت جهت استحضار فرموده ام ^{۱۴} مبلغ ۱۵۰۰ ریال
رئیس اداره کارخانه اجتماعی قم وساوه - معینیان ۱۱۵

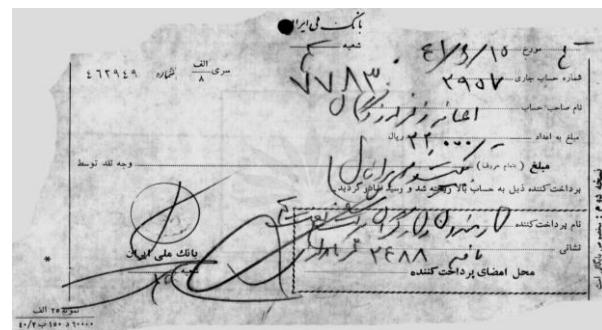
تصویر (پ-۶): کمک کارکنان اداره دارایی قم معادل حقوق یک روز کاری به زلزله زدگان - مورخ ۱۳۴۱/۶/۱۷.

با اپراز تأسف از حادثه غم انگیز زلزله قمین و اطراف که متوجه به قتل هزاران
هم میهن عزیزان شده است اینکه چنین بیان ناقیز ۱۲۰۰ ریال برای کمک به
آسیب دیدگان این واقعه جان خراش تقديم داشته مستدعی است مقرر فرمایند به
جمعیت شیرخوارشید سر ایران ارسال وصول آن را لطفاً اعلام فرمایند.
با تقدیر احترامات
دکتر مقتدری

هزار

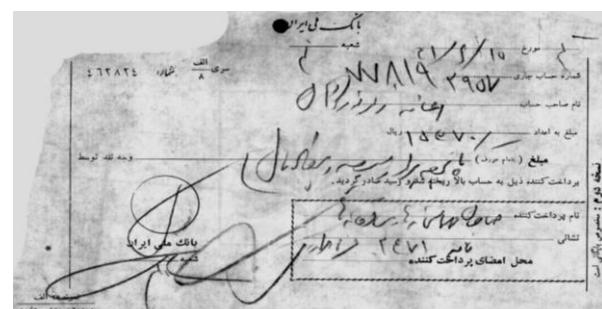
لطفاً همه رفعیه مذکور را در
مکان مادرست نزد خود برخورد
اول در درست آنرا اصیل مذکور
اسفل زیرم نزد
۱۵

تصویر (پ-۲): کمک کارکنان شرکت نفت قم به زلزله زدگان - مورخ ۱۳۴۱/۶/۱۵.

تصویر (پ-۳): کمک کارکنان بانک صادرات و معادن قم معادل یک روز حقوق به زلزله زدگان - مورخ ۱۳۴۱/۶/۱۵.

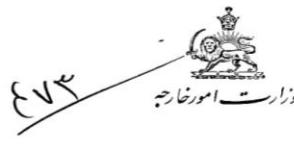
تصویر (پ-۴): کمک مهمانسراها و مسافرخانه های قم به زلزله زدگان - مورخ ۱۳۴۱/۶/۱۷.

تصویر (پ-۵): کمک بانک ملی شعبه قم به زلزله زدگان - مورخ ۱۳۴۱/۶/۱۳.

اداره امور خارجه
شماره ۲۳۹۶۳۱۱۹۷۹
تاریخ ۱۷۴۱/۱۲/۲۳
پیوست

اداره امور خارجه
شماره ۴۳۵۲
تاریخ ۱۷۴۱/۱۲/۱۲
پیوست

جمعیت شیر و خوارشید سرخ ایران

رو نوشته نامه سرکنسولگری شاهنشاهی ایران در مونیخ راجح به واکذ ارد
پیکدست‌آم MOTOREN DITTEL بر ق از طرف شرکت M.A. به زلزله زدگان —
جهت اطلاع و اقدام متنفس به پیوست ارسال می‌گردند.

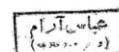
کلیل اداره انتظامات میان اسناد پاری

رو نوشته جهت استحصال اداره محترم اطلاعات و مطبوعات ارسال می‌شود.

کلیل اداره انتظامات میان اسناد پاری

پیوست نامه شماره ۱۷۴۱/۲۵۴۳۰-۲۰۲۱۰ مونیخ ۱۸/۱۱/۱۳۴۱ سفارت‌کبری ای
پادشاهی سوئد در تهران در تعقیب پیشنهادهای امدادی کشور سوئد برای
تجدید میانجیات مناطق زلزله زده ایران پیشنهاد جدیدی مبنی بر ساختمان تعدادی
منازل مسکونی برای ساکنین فقری پیشنهاد آباد پیشنهاد ساختان یک کمرباده عمومی پیش
نامه ای پیشنهادی که تأسیسات بطری راگان پشتک تعاون روشنگ رفته می‌شود
وزارت امور خارجه تسلیم داشته است که زلزله شرق واصل را پیشنهاد ملاحظه
خواهند فرمود خواهشند استند رسماً تبریکه باشنداد تقویت چندون گه هنوان شده
است موافقت ارزید مرابت را می‌فرمودند تا نایاب موضع از طرف وزارت امور خارجه
پس از پیشنهادی پادشاهی سوئد اعلام کردند.

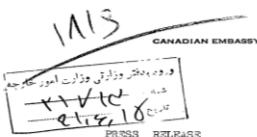
وزارت امور خارجه

تصویر (پ-۱۰): اعلام آمادگی دولت سوئد جهت بازسازی ساختمان‌های
آموزشی و بهداشتی مناطق زلزله‌زده - مورخ

۱۳۴۱/۱۲/۲۳

تصویر (پ-۸): کمک غیرنقدي سرکنسولگری ایران در مونیخ به
زلزله‌زدگان - مورخ ۱۳۴۱/۷/۱۲ (یک دستگاه موتور
دیزل تولید برق).

AMBASSADE DU CANADA
تاریخ ۱۴ شهریور ۱۳۴۱

اطلاعیه مطبوعاتی

دانیل دانیل و کلله‌های صلب
لوازم داری و کلله‌های صلب
medical supplies for the victims of
the recent disastrous earthquakes in
western Iran will arrive from Canada
tomorrow morning by an aircraft of the
Royal Canadian Air Force. The aircraft
left Toronto, Canada, today at 8 A.M.
(local time) and is scheduled to arrive
at Mehrabad Airport tomorrow, September
6, at 3:30 A.M., Tehran time.

Presentation of the Consignment
to the Red Lion and Sun Society by the
Canadian Charge d'Affaires, Mr. R.E. Brannom,
will take place at Mehrabad Airport, on
September 6, at 7:00 A.M.

Tehran, September 5, 1962

درود مادر روز خوش

۱۵/۵/۱۵

تصویر (پ-۱۱): ارسال کمک‌های مردمی از صلیب‌سرخ کانادا برای
زلزله‌زدگان - مورخ ۱۳۴۱/۶/۱۴ (ارسال یک فرونده
هوایپما حامل کمک‌های مردمی).

وزارت امور خارجه - اداره اطلاعات و مطبوعات

طبق اطلاع حاصله صلیب‌سرخ یوگوسلاوی تتمم —
گرفته است که تعداد هزار پتو برای کمک پاسیب دیدگان زلزله
موحدنا خیر ارسال دارد. ضمناً از اتحادیه صلیب‌سرخ بین المللی
خواسته شده است که صورت از احتیاجات فوری را ارسال دارد تا
پتوانند هرچه زودتر در ارسال اینچه مقدور است اقدام کنند. —
همچنین صلیب‌سرخ یوگوسلاوی امدادگان خود را برای اعزام متخصصین
طبی و فنی جهت کمکهای اولیه بزلزله زدگان اعلام داشته است. —
خواهشمند است موتاب را به جمعیت شیر و خوارشید سرخ ایران
اطلاع فرمائند.

تصویر (پ-۹): کمک‌های غیرنقدي و درخواست اعزام پزشك به
ایران توسط صلیب‌سرخ یوگوسلاوی - مورخ
۱۳۴۱/۶/۱۷ (هزار تخته پتو و آمادگی برای اعزام
پزشك و کمک‌های فني).

